

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

21 MARS 1945.

21 MAART 1945.

PROPOSITION DE LOI

portant Epuration dans les Corps Constitués de l'Etat, les Administrations Centrales, Provinciales et Communales, l'Enseignement, le Clergé séculier, le Conseil des Mines et la Cour des Comptes.

WETSVOORSTEL

waarbij de Gestelde Lichamen van den Staat, de Hoofdbesturen, de Provinciale en Gemeentebesturen, het Onderwijs, de Wereldlijke Geestelijkheid, de Mijnsraad en het Rekenhof worden gezuiverd.

DEVELOPPEMENTS

TOELICHTING

MESDAMES, MESSIEURS,

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Le peuple belge a besoin de justice, autant que de pain et de charbon. Les déclarations que les hautes autorités du pays lui ont faites depuis le 6 septembre 1944 l'avaient amené, en lui faisant prendre patience, à faire crédit au Gouvernement pour que les traîtres soient châtiés avec rigueur, et pour que les mauvais Belges soient punis.

Des quantités de Belges, coupables de crimes contre la sûreté de l'Etat, sont libérés et leur allure souvent menaçante indique que c'est bien à tort que la mansuétude des commissions d'internement s'est exercée à leur bénéfice. Mais, ce n'est pas d'eux seulement qu'il s'agit ici, mais de ceux, qui, en nombre, heureusement restreint, ont oublié leurs devoirs de Belge, alors qu'ils détenaient une parcelle de l'autorité, qu'ils faisaient partie d'un corps constitué de l'Etat, qu'ils professaient dans les établissements d'instruction, bref qu'ils étaient des personnages publics particulièrement en vue, bien souvent assermentés, et qui cependant ont, tantôt ouvertement, tantôt sournoisement, ou plus prudemment, réservé leur sympathie à l'occupant, à ses méthodes, et aux organisations qu'il a constituées en vue de servir ses desseins.

La présente proposition a en vue l'épuration des corps constitués de l'Etat, c'est-à-dire par ordre d'urgence et d'importance, de la gendarmerie, de l'armée, de l'administration centrale, provinciale et communale, du corps enseignant y compris l'enseignement libre et de divers corps de l'Etat, sans omettre les corps représentatifs élus, notamment le Conseil des Mines et la Cour des Comptes.

Het Belgisch Volk heeft behoefte aan gerechtigheid, zowel als aan brood en steenkolen. De verklaringen sedert 6 September 1944 door de hoge overheden van het Land afgelegd, hadden het geduld doen nemen en zich verlaten op de Regeering voor de strenge bestraffing van de verraders en voor de bestraffing van de slechte Belgen.

Talrijke Belgen, schuldig aan misdaden tegen de veiligheid van den Staat, worden in vrijheid gesteld en hun vaak dreigende houding toont aan, dat de Interneeringscommissiën ten onrechte blijk hebben gegeven van goedertierenheid te hunnen opzichte. Maar het gaat niet alleen over dezen maar ook over degenen, die gelukkig klein in aantal, hun plichten van Belg hebben vergeten, toen zij bekleed waren met een brokje gezag, deel uitmaakten van een gesteld lichaam van den Staat, onderwijs gaven in de onderwijsinrichtingen, kortom, openbare personen waren die een in 't oog vallende positie bekleedden, veelal beëedigd, en die nochtans nu eens openlijk, dan weer in 't geniep of op voorzichtige wijze hun sympathie betuigden voor den bezetter en voor de inrichtingen welke hij had opgericht om zijn oogmerken te dienen.

Dit voorstel heeft ten doel de gestelde lichamen van den Staat te zuiveren, dit is in volgorde van dringendheid en belang, de Rijkswacht, het leger, de hoofdbesturen, de provinciale en gemeentebesturen, het onderwijzend personeel, met inbegrip van het vrij onderwijs, en de onderscheidene Staatslichamen, zonder de gekozen vertegenwoordigende lichamen uit te sluiten, namelijk den Mijnsraad en het Rekenhof.

Il est même indispensable d'y ajouter le clergé séculier appointé par l'Etat.

Les membres de ces corps qui sont convaincus de crime contre la sûreté de l'Etat, seront *ipso facto* écartés, comme il se doit, et la présente proposition ne les vise pas.

Mais, il y a ceux qui, relâchés ou acquittés par les Tribunaux militaires et ceux qui n'ayant pas pu être poursuivis en vertu des articles 113 à 136 du Code pénal, n'en ont pas moins eu, pendant l'occupation allemande, une attitude sympathique à l'ennemi ou à ses satellites, l'aidant dans sa propagande, soulignant ses succès, prônant ses méthodes et encourageant ses œuvres de leurs deniers et de leur collaboration active.

Qu'a-t-on fait jusqu'ici en vue de les écarter des postes, emplois, fonctions, etc., pour l'exercice desquels le peuple belge a le droit d'exiger des patriotes éprouvés ?

On a, çà et là, tantôt d'initiative, tantôt par disposition réglementaire, constitué des commissions d'enquêtes ou d'épuration. Dans l'un et l'autre cas, on a négligé de définir leur mission et la portée de leurs décisions. On a surtout évité de dire ce qu'il fallait entendre par l'épuration.

De sorte que, si bien intentionnés qu'ils soient, les membres de ces commissions hésitent sur les limites de leurs pouvoirs, et que les avis qu'ils émettent, — car ils ne donnent dans la plupart des cas que des avis — n'ont pas l'effet qu'ils escomptaient faute de sanction appropriée dans l'arsenal des sanctions prévues par les statuts des membres de chaque corps.

On crée aussi des situations inadmissibles; par exemple l'épuration pour un fonctionnaire de l'administration centrale semble consister à lui appliquer des sanctions de son statut, à savoir: l'avertissement, la réprimande, la suspension pour un délai plus ou moins long. Supposons qu'on le suspende pour six mois. A l'issue de ce délai, il reprendra sa place dans l'administration et redeviendra peut-être le chef des agents qui ont témoigné contre lui devant la commission d'épuration !

Pareille pratique ne peut avoir d'autre effet que d'empêcher toute épuration sérieuse.

Il faut donc définir le sens de l'épuration que le pays réclame, fixer la composition et les pouvoirs des commissions chargées de décider, organiser les recours et fixer les modalités selon lesquelles les coupables seront écartés du corps dont ils faisaient partie.

C'est l'objet de la présente proposition que nous avons l'honneur de déposer sur le bureau de la Chambre.

Het is zelfs volstrekt noodzakelijk er de door den Staat bezoldigde wereldlijke geestelijkheid aan toe te voegen.

De leden van deze lichamen, die schuldig worden bevonden aan misdaad tegen de veiligheid van den Staat, worden, zooals het behoort, *ipso facto* verwijderd en zij worden door dit voorstel niet bedoeld.

Er zijn echter dezen die, in vrijheid gesteld of vrijgesproken door de militaire rechtbanken, en dezen die niet konden worden vervolgd op grond van artikelen 113 en 136 van het Wetboek van Strafrecht, desniettemin, onder de Duitse bezetting een voor den vijand, of zijn trawanten sympathieke houding hebben aangenomen, hem hebben geholpen in zijn propaganda, zijn successen hebben aangedikt, zijn methodes opgehemeld en zijn werken hebben gesteund met hun geld en hun actieve medewerking.

Wat werd er tot dusver gedaan om ze te verwijderen van de posten, betrekkingen, ambten, enz., voor de bezetting waarvan het Belgisch volk het recht heeft beproefde vaderlanders te eischen ?

Wel heeft men, links en rechts, nu eens uit eigen beweging, dan weer bij reglementaire beschikking, onderzoeks- of zuiveringscommissiën gevormd. In beide gevallen, verzuimde men echter hun opdracht of de draagwijdte van hun beslissingen te omschrijven. Men vermeed echter vooral te zeggen wat moest worden verstaan door zuivering.

Hoe goed hun bedoeling wezen moge, aarzelen de leden van deze commissiën dan ook omtrent de perken van hun macht en de adviezen welke zij uitbrengen — immers, in het meerendeel der gevallen geven zij slechts adviezen — blijven zonder het verwachte gevolg omdat er geen geëigende sanctie is in het arsenaal van de sancties welke worden voorzien door de statuten van de leden van elk lichaam.

Men schept ook onaannemelijke toestanden; bijvoorbeeld, voor een ambtenaar van het Hoofdbestuur schijnt de zuivering hierop neer te komen, dat men op hem de sancties van zijn statuut toepast, namelijk: de waarschuwing, de berisping, de schorsing gedurende een min of meer langen termijn. Laten we onderstellen, dat hij voor zes maanden wordt geschorst. Eens deze termijn verstreken, neemt hij opnieuw zijn plaats in in het bestuur en wordt misschien weer het hoofd van agenten die tegen hem hebben getuigd voor de zuiveringscommissie !

Dergelijke praktijk kan alleen voor gevolg hebben, dat elke ernstige zuivering uitgesloten is.

Men moet dus de beteekenis nader omschrijven van de zuivering welke door het land wordt geëischt, de samenstelling en de macht bepalen van de commissiën die een beslissing moeten nemen, het verhaal regelen en de modaliteiten vaststellen volgens welke de schuldigen zullen worden verwijderd uit de lichamen waarvan zij deel uitmaakten.

Dit is het doel van dit voorstel dat wij de eer hebben in te dienen bij het Bureau van de Kamer.

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE PREMIER.

Sans préjudice aux sanctions pénales éventuelles, nul ne pourra être réintégré, maintenu ou admis dans les cadres d'un des corps constitués de l'Etat, dans les cadres de l'administration générale, provinciale ou communale, dans les établissements d'enseignement et dans toutes institutions de caractère officiel, s'il a témoigné entre le 10 mai 1940 et le 1er novembre 1944, de sa sympathie aux ennemis de la Belgique ou de leurs satellites ou collaborateurs, ou s'il a participé, à quelque titre que ce soit, à une organisation créée par l'ennemi en vue de servir ses desseins.

ART. 2.

Dans chaque corps constitué ou subdivision de ce corps, s'il y a lieu, il est créé, par le Ministre compétent, une commission d'épuration chargée de rechercher les fautes désignées à l'article premier. Cette commission est composée de trois personnes dont deux sont choisies dans le corps dont fait partie l'accusé. A chaque commission sera adjoint un docteur en droit chargé de requérir l'application des sanctions prévues et, éventuellement, d'introduire un recours contre les décisions de la commission.

ART. 3.

Les décisions des commissions prévues à l'article 2, sont susceptibles de recours, dans le délai de quinze jours de leur signification. Le recours est porté devant le Ministre compétent qui statue souverainement et en dernier ressort.

ART. 4.

Pour la Cour des Comptes, les mesures prévues par les articles 2 et 3, relèvent de la compétence du Ministère de l'Intérieur.

ART. 5.

Les personnes convaincues d'une des fautes prévues à l'article 1er, sont écartées du corps dont elles faisaient parties.

Pour celles qui servaient, avec des droits à pension, les commissions prévues aux articles 2 et 3 décident souverainement des avantages qui peuvent être attachés à ce licenciement selon les distinctions ci-après :

WETSVOORSTEL

EERSTE ARTIKEL.

Onverminderd de eventuele strafmaatregelen, kan niemand worden hersteld, gehandhaafd of toegelaten in de kaders van een van de gestelde lichamen van den Staat, in de kaders van de algemeene, provinciale of gemeentelijke besturen, in de onderwijsinrichtingen en in elke inrichting met officieel karakter, indien hij, tusschen 10 Mei 1940 en 1 November 1944, sympathie heeft betuigd voor de vijanden van België of hun trawanten of medewerkers, of indien hij, op welke wijze ook, zijn medewerking heeft verleend aan een inrichting door den vijand in het leven geroepen om zijn oogmerken te dienen.

ART. 2.

Indien daartoe aanleiding bestaat, wordt in elk gesteld lichaam of onderverdeling er van, door den bevoegden Minister een zuiveringscommissie opgericht er mede belast de tekortkomingen op te sporen in het eerste artikel vermeld. Deze commissie bestaat uit drie personen waarvan er twee worden gekozen in het lichaam waarvan de beschuldigde deel uitmaakt. Aan elke commissie wordt een doctor in de rechten toegevoegd ermede belast de toepassing te vorderen van de voorziene sancties en, in voorkomend geval, een verhaal in te leiden tegen de beslissingen van de commissie.

ART. 3.

De beslissingen van de bij artikel 2 voorziene commissiën zijn vatbaar voor verhaal binnen den termijn van vijftien dagen te rekenen van hun betekening. Het verhaal wordt voor den bevoegden Minister gebracht die eigenmachtig en in laatsten aanleg uitspraak doet.

ART. 4.

Wat het Rekenhof betreft, hangen de bij artikelen 2 en 3 voorziene maatregelen af van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken.

ART. 5.

De personen die schuldig worden bevonden aan de fouten voorzien bij het eerste artikel, worden verwijderd uit het lichaam waarvan zij deel uitmaken.

Voor degenen die in dienst waren met recht op pensioen, beslissen de commissiën, voorzien bij artikelen 2 en 3, eigenmachtig welke voordeelen kunnen worden verbonden aan deze afdankingen volgens het hiernavolgend onderscheid :

a) dans les cas les plus graves, la mesure a le caractère d'une révocation et aucune pension, ni avantage n'est attribué;

b) dans les cas dont la gravité est moindre, les intéressés pourront obtenir la pension prévue par leur statut, mais au prorata des années de service qu'ils ont effectivement accomplies, et sous déduction de 3/8 de son montant;

c) dans les cas bénins, ils obtiendront la pension visée en b) sans déduction;

d) enfin, ceux qui n'ont pas accompli 10 années de service effectif ne peuvent prétendre à aucune pension dans les cas prévus en b) et c); ils seront licenciés avec attribution de la moitié de leur traitement d'activité pendant six mois, à dater du 1er du mois qui suit le dépôt de la plainte à leur égard.

a) in de zware gevallen, komt de maatregel neer op afzetting en geen pensioen noch voordeel wordt toegekend;

b) in de minder erge gevallen, kunnen de belanghebbenden het bij hun statuut voorzien pensioen bekomen, maar naar mate van de jaren dienst die zij werkelijk hebben vervuld en met aftrek van de 3/8 van zijn bedrag;

c) in de lichte gevallen, bekomen zij het onder b) bepaald pensioen, zonder aftrek;

d) ten slotte, degenen die geen werkelijke 10 jaren dienst hebben vervuld, kunnen op geen pensioen aanspraak maken in de gevallen voorzien onder b) en c); zij worden afgedankt met toekenning van de helft van hun activiteitswedde gedurende zes maanden, te rekenen van den 1er der maand volgende op de neerlegging van de tegen hen gericht klacht.

G. VANDE WIELE,
F. FISCHER,
A. MARIEN,
G. BOHY,
J. LESSELIERS,
L. BAILLON,
COSSÉE de MAULDE.
